

СПОЛУЧУВАЛЬНІ ВЛАСТИВОСТІ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ НАЙБІЛЬШ ЧАСТОТНИХ ДІЄСЛІВ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОЇ ГРУПИ МОВЛЕННЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стукало В., студ. ПР-62

Дієслова мовленнєвої діяльності посідають центральне місце в лексиконі кожної мови, що пов'язано з постійною комунікаційною діяльністю людини. У дієслівному лексичному складі сучасної англійської мови ця семантична група дієслів є однією з найчисельніших. До найбільш частотних дієслів лексико-семантичної групи мовленнєвої діяльності належать дієслова **say, tell, speak, talk**. Для того, щоб краще пояснити різницю у вживанні та значенні цих дієслів, їх слід поділити на дві групи: **say – tell** та **speak – talk**.

Дієслова *say* і *tell* вживаються з прямою мовою. (*Say* вживається частіше). Дієслово *say* можна вживати у всіх випадках; *tell* вживається зі значенням „давати інструкції”, „інформувати”.

Після дієслова *tell* ми зазвичай вживаємо додаток на позначення особи, до якої звертаємося. *Say* найчастіше вживається без додатка на позначення особи, до якої звертаємося, після дієслова *say* вживається частка *to*.

Tell не вживається перед такими додатками: *a word, a name, a sentence, a phrase*. Коли посилаємося на факт, після *tell* ніколи не вживаємо займенник *it*.

Tell можна вживати перед конструкцією *object+infinitive* у значенні „наказ” чи „інструкція”.

Say у такому разі вживати не можна. У кількох виразах дієслово *tell* вживається без особового займенника. Найпоширеніші приклади: *tell the truth, tell a lie, tell a story/joke*.

Ні дієслово *tell*, ні *say* не можна вживати при передачі непрямую мовою питальних речень. Проте дієслова *say* і *tell* можна використати у відповіді на запитання.

Після дієслів *say* і *tell*, щоб уникнути необхідності повторювати інформацію з використанням підрядного речення, що починається сполучником *that* (*that-clause*), вживається *so*.

Важливо, що *so* вживається, коли ми говоримо про важливість зауважень, про причини, чому їм повинні вірити. Якщо ж ми просто хочемо встановити мовця, переважно вживається *that*. Вираз *I told you*

so зазвичай вживається зі значенням „я Вас попереджав, але Ви мене не слухали”. So вживається не після всіх дієслів мовленнєвої діяльності. Наприклад, не можна сказати наступне.

Між дієсловами *speak* і *talk* різниця невелика. В окремих випадках краще вжити те чи інше дієслово, хоча зазвичай обидва варіанти допустимі.

Дієслово *talk* частіше вживається на позначення міжособистісної та неформальної комунікації.

Дієслово *speak* часто вживається на позначення односторонньої комунікації, а також міжособистісної у більш серйозних чи формальних ситуаціях.

Talk часто вживається на позначення акту проведення неформальної лекції (бесіди); для обговорення більш формальних лекцій, проповідей, тощо вживається дієслово *speak*.

Дієслово *speak* зазвичай вживається, коли йдеться про знання і використання мов, а також фізичної здатності розмовляти. Зазвичай ми вживаємо дієслово *speak* коли хочемо запросити когось до телефону. Дієслово *speak* вживається з прийменником *to* (US також *speak with*). Дієслово *talk* зазвичай вживається перед словами *sense*, *nonsense*.

При передачі неформальної прямої мови зазвичай вживається дієслово *say*. Воно може стояти між реченнями чи на місці інших природних пауз (між частинами складнопідрядного речення чи після реплік).

У романах, оповіданнях та інших жанрах художньої літератури вживається велика кількість дієслів для позначення прямої мови, наприклад: *ask, exclaim, suggest, reply, cry, reflect, suppose, grunt, snarl, hiss, whisper*.

Часто вживається інверсія. Інверсії немає, якщо підмет виражений займенником. У художніх творах вирази, що коментують пряму мову, часто переривають нормальний потік цитованих речень.

Аналіз значень дієслів дозволяє вжити заходи з профілактики помилок у використанні цих дієслів. Дослідження показує, що основні семантичні компоненти дієслів мовленнєвої діяльності знаходять своє вираження на синтагматичному рівні.

Наук.кер. - Глущенко О.М., викладач